

Vatandaşlığın kazanılması konusunda karşılıklı bilgi verilmesi hakkındaki Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve İçişleri, Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/183)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 349/1 - 1878

28 . 3 . 1966

Millet Meclisi Başkanlığına

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 24 . 3 . 1966 tarihinde kararlaştırılan «Vatandaşlığın Kazanılması Konusunda Karşılıklı Bilgi Verilmesi Hakkında 10 Eylül 1964 tarihinde Paris'te imzalanmış olan Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

1963 yılındanberi resmen üyesi bulunduğumuz Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu, yıllık çalışmaları arasında kuruluşunun amacına uygun olarak, üyeleri Federal Almanya, Avusturya, Belçika, Fransa, Yunanistan, İtalya, Lüksemburg, Holânda ve İsviçre Konfederasyonu ile birlikte Kişi Halleri mevzuatında mümkün olduğu kadar birleştirme sağlamak, kanunlarındaki boşlukları doldurmak, vatandaşların diğer üye devletler ülkelerinde buldukları sırada onlara Kişi Halleri işlemlerinde kolaylık göstermek maksadıyla seri halinde bâzı sözleşmeler akdeylemiş ve bu alanda faaliyetine devam etmekte bulunmuştur

Bunlardan :

1. Yabancı memleketlerde kullanılmak üzere verilecek Şahsi Haller Kayıt Suretleri hakkındaki Sözleşme 2 Nisan 1958 tarih ve 7111 sayılı;
2. Ad ve Soyadlarının değişikliğine ilişkin Sözleşme 6 Temmuz 1962 tarih ve 62 sayılı,
3. Kişi Halleri konusunda Milletlerarası malûmat teatisi hakkındaki Sözleşme 6 Temmuz 1962 tarih ve 63 sayılı,
4. Kişi Halleri ile ilgili belge örneklerinin parasız verilmesi ve tasdikten muaf tutulması hakkındaki Sözleşme 11 Aralık 1962 tarih ve 130 sayılı,
5. Evlilik dışı çocukların tanınmalarını kabule yetkili makamların yetkilerinin genişletilmesi hakkındaki Sözleşme 20 . 4 . 1964 tarih ve 461 sayılı,
6. Sahih nesebli olmayan çocukların ana bakımından nesebinin tesisine ait Sözleşme 8.4.1965 tarih ve 578 sayılı,

Kanunlarla tasdik edilmiş ve yürürlüğe girmiştir.

Bu tür sözleşmelerden son olarak gene Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonu tarafından hazırlanıp Hükümetimizce yetkili kılınan Büyükelçimiz tarafından 10 Eylül 1964 tarihinde Pa-

ris'te imzalanana «Vatandaşlığın Kazanılması Konusunda Karşılıklı Bilgi Verilmesi Hakkındaki Sözleşme» nin de onaylanmasına izin verilmesi için işbu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

12 maddeden ibaret olan bu Sözleşmenin 1 nci maddesi ile imzacı devletler kendi uyrukluğuna aklıkları diğer Akıd Devletler vatanlaşları hakkında karşılıklı bilgi vermeyi taahhüt etmekte ve bunu 2 nci maddede belirtilen ve örneği sözleşmeye eklene bir fişle yapmayı, 4 nci maddede de bu bildirim vatanlaşlığa alınmanın hüküm ifade ettiği tarihten başlayarak üç ay içinde yerine getirilmesini kabul eylemektedirler.

Diğer maddeler sözleşmenin onaylama, yürürlüğe girme, katılma, değişiklik, fesih gibi usulî hükümlerini açıklamaktadır.

Mevzuatımıza aykırı bir hüküm ve değişiklik getirmediği gibi Hükümetimizin yabancı ülkelerde kendi istek ve arzuları ile başka devlet uyrukluğuna geçen Türk vatandaşlarının durumundan üç ay içinde bilgi sahibi olmasını sağlamak gibi büyük bir fayda doğuracağından bu sözleşmeye katılmış bulunuyoruz.

İçişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 1/183
Karar No. : 10

28 . 12 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Vatandaşlığın kazanılması konusunda karşılıklı bilgi verilmesi hakkındaki Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair olan kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü :

Tümü üzerinde cereyan eden müzakereler neticesinde, gerekçede de sarahaten belirtildiği veçhile, vatandaşların üye devletler ülkelerinde buldukları sırada onlara kişi halleri işlemlerinde kolaylık temin etmek maksadıyla akdedilen Sözleşme, prensip itibariyle komisyonumuzca da yerinde görülerek, mezkûr Sözleşmenin onaylanmasına dair tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havaslesi gereğince Adalet Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı	Sözcü		
Sakarya	Ankara	Balıkesir	Eskişehir
<i>K. Eroğan</i>	<i>K. Yılmaz</i>	<i>İ. Aytaç</i>	<i>Ş. Asbuzoğlu</i>
İçel	Mardin	Muş	Ordu
<i>M. Arıkan</i>	F. Uluç	<i>K. Özsarıyıldız</i>	<i>R. Aybar</i>
	İmzada bulunamadı.		
	Samsun	Trabzon	
	<i>M. Gedik</i>	<i>H. Orhon</i>	

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 1/183
Karar No. : 41

5 . 5 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 24 . 3 . 1966 tarihinde kararlaştırılan «Vatandaşlığın kazanılması konusunda karşılıklı bilgi veril-

mesi hakkında 10 Eylül 1964 tarihinde Paris'te imzalanmış olan Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonunca hazırlanan rapor, Başkanlığınızca Komisyonumuza tevdi edilmiş olup, Dışişleri, İçişleri ve Adalet bakanlıkları temsilcilerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

Kanun tasarısı ve gerekçesi komisyonumuzca uygun mütalâa edilmiş ve Hükümet temsilcileri tasarının aynen kabulünü istemişlerdir. Komisyonumuzca yapılan müzakere sonunda, kanun tasarısının aynen kabulü ittifakla kararlaştırılmıştır.

Havalesi gereğince Dışişleri Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere işbu rapor Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı	Başkan V.	Sözcü	
İstanbul	Kars	Kastamonu	Aydın
<i>İ. H. Tekinel</i>	<i>A. A. Çetin</i>	<i>S. Keskin</i>	<i>R. Özarda</i>
Burdur	Çorum	Elâzığ	İçel
<i>İ. H. Boyacıoğlu</i>	<i>A. Topçubaşı</i>	<i>K. Nedimoğlu</i>	<i>M. Arıkan</i>
İmzada bulunamadı.			
İzmir	Kırklareli	Konya	Sivas
<i>M. Uyar</i>	<i>M. Atagün</i>	<i>Y. Koçak</i>	<i>N. N. Arslan</i>

Tokat

F. Alacalı
İmzada bulunamadı.

Dışişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No. : 1/183
Karar No. : 2

25 . 1 . 1968

Yüksek Başkanlığa

Vatandaşlığın kazanılması konusunda karşılıklı bilgi verilmesi hakkındaki Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair olan kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü :

Tümü üzerinde cereyan eden müzakereler neticesinde, gerekçesinde de sarahaten ifade edildiği üzere, vatandaşların üye devletler ülkelerinde buldukları sırada onlara kişi halleri işlemlerinde kolaylık temin etmek maksadıyla akdedilen Sözleşmenin tasdikine mütedair olan kanun tasarısı prensip itibariyle komisyonumuzca da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı	Sözcü	Kâtip	
İzmir	Çanakkale	Balıkesir	Ankara
<i>S. İksel</i>	<i>M. Baykan</i>	<i>A. İ. Kıvrımlı</i>	<i>R. Ergüder</i>
Aydın	İstanbul	İzmir	Ordu
<i>Y. Menderes</i>	<i>M. Yardımcı</i>	<i>Ş. Osma</i>	<i>F. C. Erkin</i>

Sivas
S. Kurtbek

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Vatandaşlığın kazanılması konusunda karşılıklı bilgi verilmesi hakkındaki Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 10 Eylül 1964 tarihinde Paris'te imzalanan «Vatandaşlığın kazanılması konusunda karşılıklı bilgi verilmesi hakkındaki Sözleşme» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

24 . 3 . 1966

Başbakan <i>S. Demirel</i>	Devlet Bakanı <i>C. Bilgehan</i>	Devlet Bakanı <i>Refet Sezgin</i>
Devlet Bakanı <i>K. Ocak</i>	Devlet Bakanı <i>A. F. Alişan</i>	Adalet Bakanı <i>H. Dinçer</i>
Millî Savunma Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Sükan</i>	Dışişleri Bakanı V. <i>F. Sükan</i>
Maliye Bakanı <i>İ. Gürsan</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>O. Dengiz</i>	Bayındırlık Bakanı <i>E. Erdinç</i>
Ticaret Bakanı <i>M. Zeren</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>E. Somunoğlu</i>	Gümrük ve Tekel Bakanı <i>İ. Tekin</i>
Tarım Bakanı <i>B. Dağdaş</i>	Ulaştırma Bakanı <i>S. Öztürk</i>	Çalışma Bakanı <i>A. N. Erdem</i>
Sanayi Bakanı <i>M. Turgut</i>	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı <i>İ. Deriner</i>	Turizm ve Tanıtma Bakanı <i>N. Kürşad</i>
İmar ve İskân Bakanı <i>H. Mentешеoğlu</i>	Köy İşleri Bakanı <i>S. O. Avcı</i>	

VATANDAŞLIĞIN KAZANILMASI KONUSUNDA KARŞILIKLI BİLGİ VERİLMESİ HAKKIN- DA SÖZLEŞME

Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu üyeleri : Avusturya Cumhuriyeti, Belçika Kırallığı, Federal Almanya Cumhuriyeti, Fransa Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı, İtalya Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükalığı, Holânda Kırallığı, İsviçre Konfederasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti uyruklarının vatandaşlık kazanmaları konusunda karşılıklı bilgi teatisi için işbirliği arzusundan hareketle, aşağıdaki hükümlerde anlaşmaya varmışlardır.

Madde 1. — Her Âkîd Devlet diğer Âkîd Devlet vatandaşları hakkında, vatandaşlığa alınma, seçme hakkını kullanma veya tekrar alınma yolları ile vatandaşlığın kazanılması hallerinde o devlete bilgi iletmeği taahhüdeder.

Madde 2. — Bu bilgi, işbu sözleşmeye örneği eklenen ve aşağıdaki hususları kapsıyan bir fişle verilir.

1. İlgilinin adı ve soyadı,
2. Doğum yeri ve tarihi,
3. Uyruklüğünde bulunduğu devlette bilinen ikâmetgâhı ve son ikâmetgâhı.
4. Vatandaşlığın kazanılma şekli ve kazanmanın sonuç doğurduğu tarih,
5. Mümkünse evvelki vatandaşlığının ispatına yarıyan belgenin niteliği, numarası ve tarihi,

Madde 3. — Vatandaşlığın kazanılması, eşin reşidolmıyan çocukların uyrukluğuna kendiliğinden etki yaptığı takdirde yukarıdaki maddede öngörülen fiş ayrıca bu eş ile çocukların adlarını ve soyadlarını, doğum yerlerini ve tarihlerini de içine alır.

Madde 4. — Fiş, vatandaşlık kazanılmasının sonuç doğurduğu tarihten başlayarak üç ay içinde doğruca gönderilir.

Her Âkîd Devlet, imza, tebliğ veya katılma sırasında fişin gönderileceği merkezi makamı gösterecektir.

Madde 5. — Bu Sözleşme, ne her Âkîd Devletin vatandaşlıkla ilgili kanunları hükümlerine, ne de vatandaşlığın kazanılmasına ilişkin daha geniş bilgi teatisini öngören anlaşmalara hâlel getirmez.

Madde 6. — Âkîd Devletle, bu Sözleşmenin kendi ülkelerinde uygulanmasını mümkün kılmak için Anayasalarının yükümlü tuttuğu usullerin yerine getirildiğini, İsviçre Federal Hükümetine tebliğ edeceklerdir.

İsviçre Federal Hükümeti, yukarıdaki fıkra uyarınca yapılan her tebliğinden Âkîd Devletlerle Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir.

Madde 7. — Bu Sözleşme 2 nei tebliğin tevdi tarihini kovalıyan 30 neu gün yürürlüğe girecek ve bu tarihten başlayarak bu formaliteyi yerine getiren iki devlet arasında geçerli olacaktır. Bundan evvelki maddede öngörülen formaliteyi sonradan yerine getiren her imzacı devlet için bu Sözleşme, tebligatın tevdi tarihini kovalıyan 30 neu günden itibaren sonuç doğuracaktır.

Madde 8. — Her Âkîd Devlet imza veya 6 nei maddede belirtilen tebligat veyahut katılma sırasında birinci maddede öngörülen bilgi teatisinden, seçme hakkını kullanma veya tekrar vatandaşlığa alınma yolları ile vatandaşlığın kazanılması şeklini istisna ettiğini beyan edebilir.

Her Âkîd Devlet, İsviçre Federal Hükümetine göndereceği tebliğ ile, birinci fıkra gereğince kendi tarafından formüle edilen ihtirazi kaydı kısmen veya tamamen geri çekebilecektir. Bu tebliğ alındığı tarihi kovalıyan 30 neu gün geçerlik kazanacaktır.

İsviçre Federal Hükümeti bu tebliğinden Âkîd Devletlerden her birini ve Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir.

Madde 9. — Bu Sözleşme her Âkid Devletin anavatan topraklarının bütününde hukukan hüküm ifade eder. Her Âkid Devlet, bu Sözleşme hükümlerinin anavatan dışı ülkelerinden bir veya birkaçında veyahut milletlerarası münasebetleri kendisi tarafından sağlanan devlet veya ülkelerde de uygulanacağını imza, 6 ncı maddede öngörülen tebliğ, katılma sırasında veya daha sonra, İsviçre Federal Hükümetine yapacağı tebliğ ile beyan edebilecektir. İsviçre Federal Hükümeti her Âkid Devleti ve Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini bu tebliğinden haberdar edecektir. Bu Sözleşme hükümleri tebliğnamenin İsviçre Federal Hükümetince alınmasını kovalayan 30 neu gün, anılan tebliğnamede zikredilen ülke veya ülkelerde uygulanacaktır. Bu maddenin ikinci fıkrası hükmü gereğince bir beyanda bulunmuş olan her devlet daha sonra her hangi bir anda İsviçre Federal Hükümetine göndereceği bir tebliğ ile, bu Sözleşmenin beyannamede gösterilen Devlet veya ülkelerin bir veya birkaçında uygulanmasına son verildiğini beyan edebilir.

İsviçre Federal Hükümeti her Âkid Devleti ve milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini bu yeni tebliğden haberdar edecektir.

Sözleşmenin uygulanması, adı geçen tebliğnamenin İsviçre Federal Hükümetince alınmasını kovalayan 30 neu gün bahis konusu ülkelerde son bulacaktır.:

Madde 10. — Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu veya Avrupa Konseyi üyesi her devlet bu Sözleşmeye katılabilir.

Katılmak isteyen devlet, bu niyetini İsviçre Federal Hükümetine tevdi edilecek bir belge ile tebliğ eder. Adı geçen Hükümet her katılma belgesinin tevdi keyfiyetinden üye devletlerle Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir. Sözleşme, katılan devlet için, katılma belgesinin verilmesini kovalayan 30 neu gün yürürlüğe girecektir.

Katılma belgesinin verilmesi, ancak bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra mümkün olabilir.

Madde 11. — Bu Sözleşme değişikliklere tabi tutulabilir.

Değişiklik teklifi İsviçre Federal Hükümetine yapılır. Federal Hükümette keyfiyeti Âkid Devletlerle Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterine tebliğ eder.

Madde 12. — Bu Sözleşme 7 ncı maddenin birinci fıkrasında yazılı tarihten başlayarak beş yıllık bir süre için geçerlidir.

Sözleşme, fesih ihbarı olmadıkça beş yıldan beş yıla kendiliğinden yenilenir. Fesih ihbarı diğer bütün Âkid Devletlere ve Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterine bilgi verecek olan İsviçre Federal Hükümetine, sürenin bitiminden en az altı ay evvel yapılmış olmalıdır.

Fesih, sadece fesih ihbarında bulunacak devlet hakkında hüküm ifade eder. Sözleşme, diğer Âkid Devletler için yürürlükte kalır.

Usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş olan ve imzaları aşağıda bulunan temsilciler işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

10 Eylül 1964 günü Paris'te, İsviçre Federal Hükümeti arşivlerine tevdi olunmak üzere, bir nüsha halinde düzenlemiş olup aslına uygunluğu onaylı birer kopyası diplomatik yolla her Âkid Devlet ve Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterine gönderilecektir.

Federal Almanya Cumhuriyeti adına :

İmza yok

Avusturya Cumhuriyeti adına :

İmza

Belçika Krallığı adına :

İmza

Fransa Cumhuriyeti adına :
İmza yok

Yunanistan Krallığı adına :
İmza

İtalya Cumhuriyeti adına :
İhtirazi kayıt ve imza

İtalyan Hükümeti, 8 nci maddeye dayanarak, birinci maddede öngörülen bilgi teatisinden, seçme hakkını kullanma veya tekrar vatandaşlığa alınma yolları ile vatandaşlığın kazanılması şeklini istisna ettiğini beyan eder.

Lüksemburg Büyük - Dükalığı adına :
İmza

Holânda Krallığı adına :
İhtirazi kayıt :

Holânda Krallığı ile ilgili olarak Sözleşme metninde kullanılan Anavatan ve Anavatandışı ülkeler terimleri, âmm hukuku açısından eşit bir statüye sahibolup Avrupa'da bulunan Hollânda ile Avrupa dışındaki Surinam ve Holânda Antillerini ifade eder.

İmza

İsviçre Konfederasyonu adına :
İmza yok

Türkiye Cumhuriyeti adına :
İmza

İşbu Sözleşmenin imzası sırasında, imzacı devletler 4 ncü maddede öngörülen merkezî makamların aşağıdaki şekilde belirtmişlerdir.

Federal Almanya Cumhuriyeti :
Belirtilmemiş

İtalya Cumhuriyeti :
İçişleri Bakanlığı

Avusturya Cumhuriyeti :
İçişleri Bakanlığı

Lüksemburg Büyük - Dükalığı :
Adalet Bakanlığı

Belçika Krallığı :
Dışişleri Bakanlığı

Holânda Krallığı :
Adalet Bakanlığı

Fransa Cumhuriyeti :
Belirtilmemiş

İsviçre Konfederasyonu :
Belirtilmemiş

Yunanistan Krallığı :
Belirtilmemiş

Türkiye Cumhuriyeti :
İçişleri Bakanlığı